

11 Зузана Чапутова. Twitter. Дата оновлення: 06.06.2023. URL: <https://x.com/ZuzanaCaputova/status/1666029223364927488?s=20>.

12 «На злодієві й шапка горить»: Лукашенко звинуватив Україну у підриві Каховської ГЕС. УНІАН. Дата оновлення: 08.06.2023. URL: <https://www.unian.ua/world/na-zlodiyevi-y-shapka-gorit-lukashenko-zvinuvativ-ukrajinu-u-pidrivi-kahovskoj-ges-12286248.html>.

13 Україна і Росія звинувачують одна одну у підриві дамби в Новій Каховці. NBC News. Дата оновлення: 07.06.2023. URL: <https://www.nbcnews.com/news/world/live-blog/khakovka-dam-live-updates-ukraine-russia-blew-up-kherson-rcna87855>.

14 У ГУР розповіли, як російські війська мінували Каховську ГЕС. Радіо Свобода. Дата оновлення: 06.06.2023. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-pidryv-hes-hur/32446560.html>.

Нарбекова Д. С., Сутула О. А.,

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ АКТИВНОСТІ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ

DIGITALIZATION AS AN ELEMENT OF THE ACTIVITY OF ELDERLY PEOPLE

Сучасний світ швидко розвивається і переходить до цифрової трансформації. Цифровізація стає основним аспектом роботи, взаємодії та радикально змінює спосіб життя людини. Складно віднайти хоча б якийсь напрямок функціонування соціальної держави, якого б не торкнулася цифрова трансформація в останні роки: від онлайн-форм заявок до алгоритмів, які спрямовують заявників на отримання певних видів соціальної підтримки. Ці речі є звичними для більшості людей, бо освоїти їх допомагали шкільні програми, навчальні курси чи виробнича необхідність.

Люди похилого віку займають особливе становище у світі цифровізації. Впровадження цифрових технологій може позитивно або негативно впливати на їхнє життя. Можливості, доступні сьогодні літнім людям через Інтернет (наприклад, онлайн-послуги, участь у віртуальних спільнотах, здійснення покупок і оплата рахунків, доступ до інформації), полегшують їхню адаптацію до сучасного суспільства, дозволяючи їм навчатися, підтримувати соціальну активність, вирішувати життєві проблеми та зберігати автономію і незалежність.

Сучасні технології дозволяють людям звертатися за медичною допомогою та стежити за своїм здоров'ям дистанційно, використовуючи мобільні додатки та низку спеціалізованих програм. Наприклад, вони можуть перевіряти кров'яний тиск і рівень цукру в крові, а також отримувати нагадування про прийом ліків. Це особливо корисно для людей, які не можуть особисто відвідати лікаря або мають проблеми з пам'яттю.

Через наслідки війни багато літніх людей живуть окремо від своїх родин. Однак дистанційне спілкування через відео, соціальні мережі, програми обміну повідомленнями та електронну пошту може зменшити відчуття самотності та соціальної ізоляції, допомагаючи їм залишатися на зв'язку з родиною та друзями навіть тоді, коли вони розлучені.

Не менш важливим аспектом є те, що багато людей похилого віку продовжують навчатися. І саме цифрові технології сприяють покращенню якості навчання. Вони можуть отримати доступ до онлайн розваг таких, як відтворення музики та фільмів, читання електронних книжок, що допомагає розширити та розвинути їхні інтереси. Отримати доступ до літератури без необхідності фізичної присутності в бібліотеці. Використання комп'ютерів та інших цифрових пристроїв може сприяти тренуванню когнітивних навичок, таких як пам'ять та логічне мислення, що допомагає підтримувати активний розумовий розвиток.

Цифрові технології спрощують повсякденне життя і роблять його більш ефективним, дозволяючи швидше і легше отримувати інформацію,

користуватися банківськими послугами та робити покупки онлайн.

Цифрова держава покликана спростити реалізацію соціальних прав громадян, але, на жаль, для більшості людей похилого віку інформація про можливість доступу до певних державних соціальних послуг супроводжується негативними емоціями, такими як страх, або тривога, через свою складність, незрозумілість і невизначеність. У такі моменти літні люди відчують себе відчуженими від сучасного суспільства і намагаються будь-якими способами відгородитися від нього. Навіть для літніх людей, які певною мірою користуються цифровими технологіями, проблема полягає в тому, що технології розвиваються дуже швидко і вимагають від користувачів швидкої реакції.

Люди похилого віку схильні більше до живого спілкування, якого їм часто не вистачає. Свої проблеми щодо цифрової грамотності вони пояснюють «старомодністю», консерватизмом, довірою до конкретного фахівця, а не до технічного пристрою та роботизованого консультанта. Заміна традиційного, особистого спілкування, віртуальним може спричинити відчуття соціальної ізоляції.

Існує страх зробити «щось не так», наприклад, неправильно ввести дані або не надіслати файл. Збільшення використання Інтернету підвищує ризик зіткнутися з кіберзлочинцями, а також піддатися грошовому шахрайству та порушенню конфіденційності. Представники старшого покоління гірше розрізняють правду і брехню, що може істотно вплинути на моральний стан. А також, занадто тривале використання комп'ютерів, планшетів чи смартфонів може викликати вломлення та негативно впливати на зір та фізичне здоров'я.

Вікові особливості користувачів похилого віку можуть бути проблемою для використання цифрових сервісів. Наприклад, тремтіння рук впливає на здатність правильно навести курсор; поганий зір перешкоджає читанню інформації на екрані, а проблеми зі слухом можуть перешкоджати спілкуванню за допомогою відео-дзвінка. Це лише кілька прикладів, які підводять до думки, що функціональні здібності літніх людей повинні враховуватися набагато

серйозніше при розробці технічних засобів та програмного забезпечення, ніж зараз.

Саме для людей похилого віку цифрова ізоляція, ускладнений доступ до інформації та труднощі у використанні онлайн-сервісів створюють проблеми та підвищують вразливість у доступі до соціальних послуг та реалізації гарантованих соціальних прав. Важливо, щоб існуючі цифрові інструменти та рішення були повністю доступними для максимальної кількості людей літнього віку та сприяли задоволенню їхніх потреб на практиці. Дослідження і розробка соціальних конструкцій можуть сприяти створенню інклюзивного цифрового середовища, в якому люди похилого віку почуватимуться комфортно і безпечно, користуючись сучасними технологіями.

Для ефективного подолання негативного впливу цифрових технологій на людей похилого віку необхідно розробляти та впроваджувати комплексні підходи, які враховують їхні потреби, здатності та особливості. Такі підходи повинні охоплювати як навчання, так і розробку дружелюбних інтерфейсів, а також підтримку в розвитку цифрової грамотності для забезпечення позитивного взаємодії з сучасними технологіями.

Прокопова Ю. О.,

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна,
м. Харків, Україна

Сутула О. А.,

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

FEATURES OF IMPLEMENTATION OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF UKRAINE

Російсько-українська війна суттєво впливає на освітній процес в Україні. Інтенсивно відбувається процес переходу від традиційних форм навчання до